

Jätehuoltomääräysten perustelut

1 § Soveltamisala

Pykälässä tuodaan esille, että jätehuoltomääräykset ovat jätelainsäädäntöä täydentäviä, sitovia määräyksiä. Pykälässä määrätään millä alueella jätehuoltomääräykset ovat voimassa, missä toiminnoissa niitä tulee noudattaa, mihin jätteisiin niitä sovelletaan ja mihin jätteisiin niitä ei sovelleta.

Jätelaissa on määritelty millaisista asioista jätehuoltomääräyksiä voi antaa ja keitä ne koskevat. Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvistä asioista myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Seuraavat pykälät ja momentit koskevat elinkeinotoiminnassa syntyvää jätettä, vaikka jäte ei kuulu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin:

- 4 § (Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu)
- 14 § (Kompostointi) 1, 3, 4, 5, 10, 11 ja 12 momentti
- 15 § (Jätteen polttaminen) 1 momentti
- 16 § (Jätteen hautaaminen tai upottaminen)
- 17 § (Jäteastiatyypit) 1–5 ja 7 momentti
- 19 § (Jäteastioiden täyttäminen) 1, 2, 6, 8, 9, 10 ja 11 momentti
- 20 § (Kunnossapito ja pesu)
- 24 § (Jätteen keräyspaikka ja jäteastian sijoittaminen)
- 26 § (Alueelliset jätteiden keräyspaikat)
- 28 § (Kuormaaminen)
- 29 § (Kuljettaminen)
- 32 § (Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse) 6 momentti
- 33 § (Saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi) 1, 2, 4, 5, 6, 7 ja 8 momentti
- 34 § (Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljettaminen) 1 momentti
- 37 § (Yleisötilaisuuksien jätehuolto)
- 38 § (Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla)
- 39 § (Vaarallisten jätteiden jätehuolto) 1, 3, 5 ja 7 momentti
- 40 § (Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä)
- 41 § (Erityisjätteet)
- 42 § (Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet)
- 43 § (Tiedottamisvelvollisuus)
- 44 § (Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä)

Yleisluontoisten määräysten lisäksi näitä määräyksiä sovelletaan elinkeinotoiminnan jätteisiin silloin, jos elinkeinotoiminnan jäte kuuluu kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n, 1 momentin kohdan 3 nojalla. Eli jos elinkeinotoiminnan jäte kerätään muun kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen kanssa.

Jos elinkeinotoiminnan harjoittajan jäte käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä toissijaisena jätehuoltopalveluna (jätelaki 33 §), jätehuoltomääräysten soveltamisesta sovitaan toiminnanharjoittajan ja jätelyhtiön välisessä sopimuksessa.

2 § Määritelmät

Pykälässä määritellään mitä jätehuoltomääräyksissä esiintyvillä käsitteillä tarkoitetaan.

3 § Velvollisuus kuulua kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätteen haltijan on jätelain 41 §:n mukaan luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat jätteet kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistön on siten kuuluttava kunnan jätehuoltojärjestelmään vuoden ympäri, käyttöasteesta riippumatta ja siihen asti, että rakennus puretaan tai rakennuksen käyttötarkoitus muuttuu eikä se ole enää asuminen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vakituisen asumisen, vapaa-ajan asumisen ja muun asumisen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistön haltijan on järjestettävä kiinteistöllä syntyvälle jätteelle jätehuoltomääräysten mukaiset jäteastiat ja näille määräysten mukaiset tyhjennykset.

4 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Jätelain mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja toimijan jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tässä pykälässä tarkoitetuilla toimijoilla ei ole velvollisuutta liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään vaan kyse on mahdollisuudesta.

5 § Liittyminen kunnan järjestämään yhdyskuntajätteen kuljetukseen

Pykälässä määrätään, miten kiinteistön haltija liittää kiinteistönsä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Liittymistapa on kolme, mutta kiinteistön haltija ei voi valita niistä, vaan liittymistapa riippuu kiinteistön sijainnista ja olosuhteista.

Ensisijainen liittymistapa on liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kiinteistökohtaisella jäteastialla. Mikäli kiinteistön haltija ei järjestä keräyspaikkaa jätteastioiden sijoittamista varten tai hanki jätteastiaa kehotuksista huolimatta, kiinteistö liitetään jätteenkuljetukseen jätehuoltomääräysten mukaisesti ilman erillistä päätöstä. Näin kiinteistön haltijan jätelain 40 §:n ja 41 §:n mukaiset velvoitteet täyttyvät ja kiinteistö saadaan jätehuollon piiriin. Tällaiset liittämiset jätteenkuljetukseen tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Kiinteistön haltijalle lähetetään etukäteen tiedote liittämisestä ja hänellä on mahdollisuus vaihtaa palvelumuotonsa.

Mikäli kiinteistö sijaitsee alueella, jossa on korttelikohtainen jätteiden keräysjärjestelmä, kiinteistö kuuluu siihen, eikä liittyminen vaadi kiinteistön haltijalta toimenpiteitä.

Sellaisilla alueilla, joilla kiinteistöittäinen jätteenkuljetus ei ole mahdollista olosuhteiden vuoksi, kiinteistön haltijan on jätelain 41 §:n mukaan luovutettava sekajätteensä alueelliseen vastaanotto-paikkaan (sekajättepiste). Käytännössä kiinteistön haltija liittää kiinteistönsä kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä sekajättepistepalveluun.

Koska kiinteistöittäinen jätteenkuljetus ja kiinteistökohtainen sekajäteastia on ensisijainen tapa kuulua kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään, kiinteistöt, joilla on sekajättepistepalvelu, vaikka kiin-

teistökohtainen jäteastia on mahdollinen, voidaan liittää kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen samalla tavalla ja samoin perustein kuin yllä 2. momentissa.

Tyhjillään olevilla vakituisilla asunnoilla ei tarvitse olla jätehuoltopalvelua, jos niihin ei Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmässä ole merkitty asukkaita.

6 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Pykälässä määrätään jätelain 40 §:n nojalla, että liittyttyään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille sekä hankittava tai vuokrattava tarvittavat jäteastiat. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida kiinteistölle järjestää ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

Jätelain 41 §:n nojalla kiinteistön haltija määrätään laittamaan kiinteistöllä syntynyt kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistön jäteastiaan/jäteastioihin.

Kun toistuvasti on niin, kiinteistökohtaista sekajäteastiaa ei löydy kiinteistön jätteiden keräyspaikalta tyhjennysketkellä, kiinteistön ei katsota olevan liittyneenä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Silloin kiinteistö liitetään jätteenkuljetukseen jätehuoltomääräysten mukaisesti ilman erillistä päätöstä ja jäteyhtiö toimittaa kiinteistölle sekajätteen vuokra-astian ja aloittaa jäteastian tyhjennyspalvelun. Näin kiinteistön haltijan jätelain 40 §:n ja 41 §:n mukaiset velvoitteet täyttyvät ja kiinteistö saadaan jätehuollon piiriin. Tällaiset liittämiset jätteenkuljetukseen tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Kiinteistön haltijalle lähetetään etukäteen tiedote liittämisestä ja hänellä on mahdollisuus vaihtaa palvelumuotonsa.

7 § Yhteinen jäteastia

Pykälässä määrätään jätekimpan muodostumistahoista sekä ehdoista. Jätekimpan muodostaminen ja siihen liittyminen on vapaaehtoista. Jätekimpan muodostuminen on mahdollista vain, jos kiinteistöjen välinen etäisyys on suhteellisen lyhyt, koska jätelain 41 § velvoittaa luovuttamaan jätteen "alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen". Siten kiinteistöjen omistussuhteet (saman omistajan omistuksessa olevat kiinteistöt) tai sukulaisuussuhteet eivät voi olla perusteina yhteisastian käyttämiselle.

Myös jätekimpan muodostaminen vakituisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon välillä perustuu kiinteistöjen väliseen etäisyyteen, kuten muissakin tapauksissa. Tarkoituksena ei ole, että jätteitä kuljetetaan pitkiä matkoja vapaa-ajan asunnolta vakituiselle asunnolle. Jos vapaa-ajan asunto sijaitsee saarella, etäisyys lasketaan mantereella olevan venepaikan ja vakituisen asunnon välillä.

Jätekimppalla pitää aina olla yhteyshenkilö, joka vastaa jätekimppasta ja huolehtii yhteydenpidosta jätehuoltoviranomaiseen ja jäteyhtiöön kimpan osalta. Suostumalla jätekimpan yhteyshenkilöksi, yhteyshenkilö suostuu myös siihen, että jätehuoltoviranomainen ja jäteyhtiö antavat henkilön yhteystiedot mahdollisille jätekimppaan haluaville jäteyhtiön asiakkaille.

Useimmiten yhteisastiaa käytetään sekajätteen keräämiseen. Yhteisastioita voidaan ja on suositeltavaa käyttää kierrätyskelpoisten jätteiden keräämiseen esimerkiksi pientaloalueilla.

Yhteisastian vähimmäisastiatilavuus on määrätty, jotta yhteisastian asianmukainen käyttö varmistuu eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä. Tilavuudet pohjautuvat jäteyhtiön kokemuksiin jätteen muodostumisen määrästä.

Mikäli yhteisastian käytöstä aiheutuu ongelmia tai astian käyttö ei ole jätehuoltomääräysten mukaista jätehuoltoviranomainen voi kieltää yhteisastian käytön tai purkaa jätekimpan perustelluista syistä.

8 § Korttelikohtainen keräysjärjestelmä

Korttelikohtainen keräys on jätelainsäädännön näkökulmasta yksi kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen muoto. Korttelikohtaisten jätteistöiden tulee sijaita kohtuullisen kävelymatkan päässä keräykseen osallistuvilta kiinteistöiltä. Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai kiinteistöjen haltijoiden on yhdessä järjestettävä vastaanottoaika kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavaa jätettä varten. Korttelikohtaisen keräysjärjestelmän keräyspisteen katsotaan olevan tällainen vastaanottoaika.

Toimiakseen korttelikeräys vaatii jätteistöitä varten tehdyn aluevarauksen asemakaavassa sekä selkeän vastuutahon investoinnille. Korttelikohtaisen keräysjärjestelmän perustamisesta on aina sovittava jäteyhtiön kanssa, koska se vastaa jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta.

Korttelikohtaiseen keräysjärjestelmään kuulumisen ei ole vapaaehtoista, vaan jokainen kiinteistö, joka sijaitsee sellaisella alueella, jolla on korttelikohtainen keräysjärjestelmä, on kuuluttava siihen. Näillä alueilla, kunta on halunnut, että jäteautoa ei ajeta kiinteistöille eikä jäteautolle ei ole rakennettu käänköpaikkaa. Siten kiinteistökohtaisen jätteastian tyhjentäminen ei onnistu.

Korttelikeräys soveltuu parhaiten uusille kaavoitettaville alueille, joissa jätteistöiden tarvitsemat aluevaraukset voidaan jo kaavoitusvaiheessa ottaa huomioon. Uusilla alueilla velvoite kuulua korttelikohtaiseen keräysjärjestelmään on hyvä antaa tontinluovutussopimuksen ehdoissa, koska jokaisen kiinteistön on kuuluttava korttelikohtaiseen keräysjärjestelmään, jotta järjestelmä toimii.

9 § Sekajätepistepalvelu

Sekajätepistepalvelu korvaa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen niillä alueilla ja kiinteistöillä, joilla kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei voi järjestää.

Pykälässä määrätään millä ehdoin sekajätepistepalveluun voi kuulua. Mikäli kiinteistöille ei olosuhteiden vuoksi pystytä järjestämään sekajätteen kiinteistökohtaista jätteenkuljetusta, kiinteistö liitetään sekajätepistepalveluun. Pykälässä määrätään myös niistä seikoista, joiden vuoksi kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvan kiinteistön palvelu vaihdetaan sekajätepistepalveluun. Tällaiset palvelun vaihdot tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Kiinteistön haltijalle lähetetään tiedote asiasta ennen palvelumuutosta ja hänellä on mahdollisuus palata kiinteistöittäiseen palveluun, jos epäkohdat kiinteistöillä on korjattu.

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan on luovutettava yhdyskuntajäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Siten sekajätepistepalveluun kuuluvan kiinteistön haltijan tulee viedä sekajätteensä sekajätepisteelle.

Alueen sekajätepisteet on tarkoitettu ainoastaan palvelusta maksaville asiakkaille eivätkä muut saa tuoda pisteille sekajätettä. Sekajätepiste ei ole tarkoitettu esimerkiksi kotitalouden rakennusjätteelle eikä isokokoisille huonekaluille vaan ainoastaan kotitaloudessa päivittäin syntyvälle, kohtuulliselle määrälle sekajätettä.

10 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Pykälän tarkoituksena on edistää kierrätystä sekä jätelain etusijajärjestyksen toteutumista. Siten määrätään jätteen haltijoita erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet energiana hyödynnettävästä sekajätteestä ja laittamaan ne joko kiinteistön jätetasioihin tai ekopisteiden keräysastioihin sen mukaan mitä myöhempanä määräyksissä on kiinteistökohtaisesta erilliskeräyksestä määrätty.

Kiinteistöillä lajitellut kierrätyskelpoiset kuluttajapakkausjätteet kuuluvat jätelain nojalla pakkausten tuottajien ja tuottajayhteisöjen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Muut lajitellut kierrätyskelpoiset, asumisessa tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoissa syntyneet jätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Jotta jätehuolto sujuisi käytännössä, vastuun jakautuessa eri tahoille, on jätelaissa määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (JL 49 a § ja 49 b §). Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta, eli jäteyhtiö, järjestää kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Jätelain 35 § ja 36 § mukaisesti kierrätyskelpoisten jätelajien kiinteistöittaiset kuljetukset järjestetään kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Eli vain jäteyhtiö saa noutaa erilliskerättyä pakkausjätettä niiltä kiinteistöiltä, joita koskevat jäteasetuksessa ja jätehuoltomääräyksissä annetut erilliskeräysvelvoitteet.

Tuottajat ja jäteyhtiö sopivat yhteistoiminnan ja jätelain puitteissa keskenään korvauksista, joita tuottajat maksavat kunnille pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä.

Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden ja muiden kierrätyskelpoisten jätteiden keräys järjestetään aluekeräyksenä. Tuottajayhteisön aluekeräyksen vastaanottopaikat on nimetty Rinki ekopisteiksi. Kierrätyskelpoisten jätteiden aluekeräyspisteiden sijainnit ovat osoitteessa www.kierratys.info.

Enintään kymmenen asuinhuoneiston kiinteistöt voivat toteuttaa kierrätyskelpoisten jätteiden kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen liittymällä monilokeropalveluun.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen aluekeräys.

Kiinteistöllä voi syntyä myös muita erikseen lajiteltavia jätelajeja, kuten puutarha- ja puistojetettä, sähkö- ja elektroniikkaromua, paristoja ja akkuja, vaarallisia jätteitä ja erityisjätteitä. Jätelain 15 §:n nojalla määrätään kiinteistön haltijoille velvoite kerätä ne erilleen muusta yhdyskuntajätteestä. Vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä määrätään myös tarkemmin myöhemmissä pykälissä.

Omatoimiremonttien yhteydessä syntyy myös rakennus- ja purkujätteitä. Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (26 §) määrän ja haitallisuuden vähentämiseen ja käsittelyyn liittyviä määräyksiä sekä erilliskeräysvelvoitteita (27 §), jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kotitalouden pienimuotoisesta omatoimisesta rakennus- ja purkutoiminnasta. Mikäli remontointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

11 § Sekajäte

Pykälässä määrätään sekajätteen luovuttamisvelvollisuudesta (jätelain 41 §). Koska sekajäte ohjautuu energiahyödyntämiseen, sekajäteastiaan ei saa laittaa sinne kuulumattomia jätteitä.

12 § Asumisessa syntyvien kierrätyskelpoisten jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet

Kierrätyskelpoisille jätteille annettavilla kiinteistökohtaisilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään jätelain etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden kautta kierrättämisestä tehdään vaivatonta.

Erilliskeräysvelvoitteiden lähtökohtana on jäteasetuksen (978/2021) mukainen kiinteistöittäinen kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräys. Asetuksen mukaan taajama-alueilla, vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöillä, on asumisessa syntyvät bio- ja pakkausjätteet sekä pienmetalli lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Biojätteen erilliskeräystä on laajennettava yli 10 000 asukkaan taajamissa koskemaan kaikkia kiinteistöjä 1.7.2024 alkaen.

Jätelain 91 §:n 3. momentin nojalla jätehuoltoviranomaisella on oikeus jätehuoltomääräyksissään velvoittaa jäteasetusta laajempaan erilliskeräykseen. Uudenmaan jätelautakunnan alueella jätehuoltoviranomainen ja jäteyhtiö ovat halunneet tehdä niin. Alueen asetusta laajemmat erilliskeräysvelvoitteet perustuvat selvityksiin alueen taajamien asukasluvuista sekä eri kokoisten kiinteistöjen lukumääristä. Niiden perusteella on arvioitu, että jäteasetusta laajempi erilliskeräys on tarpeen jätelain 15 §:n 1 momentin täytäntöön panemiseksi. Käytännön syistä alueen erilliskeräysvelvoitteet tulevat voimaan portaittain syksyn 2022 ja kevään 2025 välisenä aikana. Jotkut erilliskeräysvelvoitteet tulevat voimaan asetuksen määräpäivää aikaisemmin.

Pakkausjätteet lajitellaan tuottajien lajitteluohjeiden mukaisesti. Mikäli ohjeesta poiketaan, on siitä sovittava aina tapauskohtaisesti tuottajien kanssa. On huomattava, että asetuksen velvoite koskee myös taajamissa sijaitsevia vapaa-ajan asuntoja. Biojätteen osalta jätelautakunta on päättänyt, että 2. momentin mukainen erilliskeräysvelvoite ei koske asuntoja, jotka ovat vapaa-ajan käytössä vain kesäkaudella.

Erilliskeräyksestä aiheutuvien ympäristö-, terveys- ja kustannusvaikutusten vuoksi erilliskeräysvelvoite ei koske haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Kyseiset kiinteistöt toimittavat kierrätyskelpoiset jätteet ekopisteisiin tai voivat halutessaan liittyä kierrätyskelpoisten jätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen monilokeroastialla, yhteisastialla tai yksinään sopimalla siitä jäteyhtiön kanssa.

Kiinteistöllä syntyvän biojätteen voi jäteasetuksen mukaan kompostoida kiinteistöllä erilliskeräykseen liittymisen vaihtoehtona, joten biojätteen erilliskeräysvelvoitetta ei tarvitse soveltaa, jos kiinteistöllä syntyvä biojäte kompostoidaan. Kompostoinnin edellytyksistä on määrätty erikseen jäteasetuksen 12 §:ssä sekä jätehuoltomääräysten 14 §:ssä.

Mikäli biojätteen erilliskeräysvelvoitteen piiriin kuuluva yhden tai kahden asuinhuoneiston kiinteistön haltija ei liitä kiinteistöään biojätteen erilliskeräykseen kehotuksista huolimatta eikä kompostoi 14 §:n mukaisesti, jäteyhtiö liittyy kiinteistön biojätteen erilliskeräykseen. Näin kiinteistön haltijan jätelain ja jäteasetuksen mukaiset velvoitteet täyttyvät ja kiinteistö saadaan biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Jäteyhtiön liittämistä biojätteen erilliskeräykseen tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Asiakkaalle lähetetään etukäteen tiedote liittämisestä ja hänellä on mahdollisuus vaihtaa palvelumuotonsa.

Paperijätteen erilliskeräyksestä säädetään valtioneuvoston asetuksessa keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä (270/2023). Jätelain ja mainitun asetuksen mukaan paperituottajilla on täysi oikeus ja velvollisuus järjestää paperijätteen erilliskeräys ja kierrätys. Siksi siitä ei määrätä jätehuoltomääräyksissä eikä jäteyhtiö sitä järjestä.

Etusijajärjestyksen toteutumisen parantamiseksi mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen kierrätyskelpoisten jätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen vapaaehtoisesti. Koska jäteyhtiö järjestää keräyksen sekä niillä kiinteistöillä, joita erilliskeräysvelvoitteet koskevat, että niillä kiinteistöillä, jotka vapaaehtoisesti liittyvät keräykseen, kiinteistöllä erilliskerättyä kierrätyskelpoista jätettä ei saa luovuttaa jäteyhtiön kiinteistökohtaisen keräyksen lisäksi muille toimijoille tai muuhun paikkaan eivätkä muut toimijat saa ottaa sitä vastaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä.

13 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätyskelpoisten jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Jäteasetuksessa (21 §) annetaan erilliskeräysvelvoitteet myös muiden kuin asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistöittäiselle keräykselle. Asetuksen määräykset koskevat sekä kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvia yhdyskuntajätteitä (kunnan hallinto- ja palvelutoiminta) että jätteen haltijan vastuulle kuuluvaa yhdyskuntajätettä (elinkeinotoiminta ja julkinen toiminta, pois lukien hallinto- ja palvelutoiminnot). Jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä vain kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvien kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan jätteistä.

Jäteasetuksen mukaiset kiinteistökohtaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet tulevat voimaan biojätteen osalta 1.7.2022 ja muun kierrätettävän jätteen osalta 1.7.2023. Velvoitteet perustuvat jätteiden painon mukaiseen kertymiseen yhden viikon aikana.

Jäteasetuksen mukaisesti erilliskeräysvelvollisuus koskee kiinteistöjä, jotka sijaitsevat taajama-alueilla tai asema- tai yleiskaavoitetulla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueella.

Jätelain etusijajärjestyksen noudattamisen edistämiseksi mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen bio- ja hyötyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen vapaaehtoisesti.

14 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi kiinteistöllä on suositeltavaa, koska se on onnistuessaan tehokasta kierrätystä ja kompostointiin kannustaminen edistää jätelain etusijajärjestyksen toteutumista.

Jäteasetuksessa määrätään jätteen pienimuotoisesta käsittelystä jätelain 41 a §:ää tarkentaen. Asetuksen 12 § koskee käytännössä bio- ja puutarhajätteen, kuivakäymäläjätteen tai pienen saostussäiliölietemäärän kompostointia tai lietteen kalkkistabilointia. Jätehuoltomääräysten vaatimukset perustuvat jäteasetuksen 12 §:ään.

Bio- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan sekä haju- ja muiden haittojen torjumiseen.

Jätehuoltomääräyksissä kielletään laittamasta kansallisessa vieraslajiluettelossa vieraslajeiksi luokiteltujen kasvien lisääntymiskykyisiä osia kompostoriin. Kiellolla on tarkoitus ehkäistä vieraslajien leviämistä kompostimullan kautta. Vieraslajien torjunnasta on säädetty laissa vieraslajeista aiheu-

tuvien riskien hallinnasta (1709/2015), jossa on määrätty mm. vieraslajien ympäristöön päästämisen kiellosta ja kiinteistönhaltijoiden ja muiden toimijoiden huolehtimisvelvollisuuksista.

Lähikiinteistöt voivat käyttää yhteistä kompostoria. Jätelain 41 a §:ssä säädetään, että biojätettä saa luovuttaa kompostoitavaksi naapurikiinteistölle tai muulle lähellä sijaitsevalle kiinteistölle. Jätehuoltomääräyksissä on siksi määrätty mitkä kiinteistöt katsotaan olevan lähikiinteistöjä ja voivansa käyttää yhteistä kompostoria. Lähikiinteistöjen määräykset ovat samat yhteisille kompostoreille ja yhteisille jäteasioille.

Jotta biojätteiden kompostointi onnistuu, on tärkeää suhteuttaa kompostorin kapasiteetti kiinteistöllä syntyvän elintarvikejätteen määrään.

Jäteasetuksen 12 §:ssä on säädetty, että biojätettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa suljetussa laitteistossa, johon haittaeläinten pääsy on estetty ja josta ei pääse valumavesiä maaperään ja joka on talvella käytettäessä tarvittaessa lämpöeristetty. Asetuksen vaatimukset on toistettu jätehuoltomääräyksissä.

Suljettu kompostori tarkoittaa käytännössä, että seinien lisäksi, kompostorissa on oltava umpinainen pohja ja kansi. Jätehuoltomääräyksissä määrätään jäteasetuksen nojalla myös, että kompostorin on oltava lämpöeristetty. Jätehuoltoviranomainen on tehnyt kompostointitarkastuksia ja muun muassa niiden kokemusten perusteella voidaan todeta, että lämpöeristetyssä kompostorissa maatumisprosessi on hyvin mahdollista pitää käynnissä koko talven. Lämpöeristetty kompostori on myös varmasti suljettu ja paremmin suojattu haittaeläimiltä, kuten asetuksessa vaaditaan. Käytännössä kompostorit, jotka eivät ole lämpöeristettyjä, eivät myöskään ole suljettuja, eli ne eivät täytä jäteasetuksen vaatimuksia.

Eristämättömissä kompostoreissa on harvoin tiivistä pohjaa eikä edes tiiviitä seiniä. Ne eivät ole suljettuja ja valumavedet pääsevät niistä valumaan suoraan maaperään. Lämpöeristetyt kompostorit ovat suljettuja ja valumavesien maahan pääsy on estetty.

Bokashi -menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan Bokashi -käsittelyyn suunniteltuun säiliöön fermentoitumaan, eli käymään hapettomassa tilassa. Bokashista poistettu käynyt eloperäinen aines vaatii jälkikompostoinnin valmistuakseen mullaksi. Bokashi -käsittelyn jälkeen osittain hajonneet ruuantähteet on laitettava jälkikäsiteltäväksi lämpöeristettyyn ja haittaeläimiltä suojattuun kompostoriin, koska osittain hajonneet ruuantähteet katsotaan jätelainsäädännön näkökulmasta edelleen olevan biojätettä.

Biojätteen kierrätyksen osuus on tarkoitus saada näkymään valtakunnallisessa kierrätysasteessa ilmoitusmenettelyllä. Jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen oman toimimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle, joka merkitsee ne ylläpitämäänsä rekisteriin. Ilmoitus on asetuksen mukaan annettava vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein. Ilmoitettavat tiedot on määritelty jäteasetuksessa.

Asetuksessa määriteltyjä tietoja mm. käsittelylaitteiston kapasiteetista ja vuotuisesta käyttöajasta tarvitaan EU:n jätedirektiivin ja sen nojalla annetun komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaiseen kierrätysasteen laskentaan.

Kompostorin ollessa useamman kiinteistön tai huoneiston käytössä, jokaisen osakkaan ei ole tarpeen tehdä ilmoitusta, vaan velvollisuus osoitetaan jätehuoltomääräyksissä jätteen käsittelystä vastaavalle henkilölle.

Biojätteen kompostointi perustuu kuitenkin vapaaehtoisuuteen, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Kiinteistön sekajätteen jäteastian tyhjennysväli (ks. 21 §) voi olla pidempi, jos biojäte kompostoidaan.

Jätelain perusteluissa todetaan, että jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä jätteen syntyypaikalla. Siten tämä pykälä koskee myös elinkeinotoiminnan harjoittajan kompostointia.

Puutarhajätteen kompostoinnille ei tarvitse antaa yhtä tarkkoja määräyksiä, kun bio- ja ulosteperäiselle jätteelle. Määräys estää kuitenkin epämääräisten kompostikasojen syntymisen ja puutarhajätteen leviämisen kompostista ympäristöön.

15 § Jätteen polttaminen

Pykälässä määritellään tilanteet, joissa jätteen omatoiminen käsittely polttamalla on mahdollista. Jätteiden hävittäminen polttamalla on kuitenkin aina kielletty.

Kun tarkoituksena on muu, kun hävittäminen, haja-asutusalueella sallitaan risujen, oksien, käsittelemättömän puujätteen ja vastaavien polttaminen avopolttona, esimerkiksi nuotiossa tai grillissä, jos se ei aiheuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle ja poltettavien jätteiden määrä on vähäinen. Käsitellyn puujätteen polttamista ei sallita.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä sallitaan poltettavaksi käsittelemätön puujäte, risut ja oksat sekä sytykkeenä pienet määrät paperia, pahvia ja pinnoittamatonta kartonkia. Muiden jätteiden, kuten pinnoitetun kartongin ja polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi terveys- ja ympäristöhaittojen takia sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet.

16 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteen hautaaminen on jätelainkin perusteella lähtökohtaisesti kielletty, ainoastaan tietyt poikkeukset tästä periaatteesta ovat mahdollisia. Esim. lemmikkieläinten hautaamisessa on toimittava ympäristöterveysviranomaisen ohjeiden mukaan. Jätteen upottaminen vesistöön ja jäälle vieminen on jätelain ja ympäristönsuojelulain perusteella kielletty.

17 § Jäteastiatyypit

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. Jätelaisissa kiinteistön haltija veloitetaan nimenomaan järjestämään vastaanottoa jätteille (40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, että vastaanottoa paikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jätteasiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jätteasioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Jätehuoltomääräyksissä on määrätty kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehtoiset jätteasiat muun muassa työturvallisuussyistä. Velvoittaminen standardin mukaisiin jätteasioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jätteasioita, jotka voivat esimerkiksi rikkoutua helpommin. Kyseiset standardit on vahvistettu 17.04.2020. Lisäksi mahdollistetaan myös muunlaisen jätteastian käyttö sopimalla asiasta jätteyhtiön kanssa. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta.

Jättesäkkilaineiden ja pikakonttien tyhjennyksien yhteydessä on esiintynyt työturvallisuusongelmia. Siksi nämä kielletään jättehuoltomääräyksissä.

Mikäli jätteastia on rikki tai muuten epäsopeva koneelliseen jätteenkeräykseen, jätteyhtiö toimittaa kiinteistölle vuokra-astian. Asia tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Asiakkaalle lähetetään tiedote asiasta ennen muutosta ja hänelle annetaan mahdollisuus vaihtaa astia standardit täyttävään astiaan. Mikäli syväkeräyssäiliön pussi on rikki tai säiliön tyhjentäminen on muuten mahdotonta, tyhjennykset lopetetaan väliaikaisesti siihen asti, että kiinteistön haltija korjaa tilanteen.

18 § Jätteastian merkitseminen

Jätteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jätteastian kanteen tai etuseinään tiedot astiaan kerättävästä jätelajista sekä keräyksestä vastaavan yrityksen tai yhteisön yhteistiedot. Lisäksi jätteastiaan tai sen välittömään läheisyyteen on asetettava selvästi nähtäville kerättävää jätelajia koskevat lajitteluohjeet. Lajitteluohjeet laatii kunnallinen jätelaitos tai tuottaja riippuen ko. jätelajin vastuutahosta. Jätteastia, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on lisäksi merkittävä riittävillä tunnistetiedoilla, jotta mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

19 § Jätteastioiden täyttäminen

Jätteastioiden täyttämistä säädetään jätteasetuksen 10 §:ssä. Jätteastioiden täyttämisen osalta jättehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jätteasioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee esimerkiksi pakata. Määräys perustuu ympäristö- ja työturvallisuuteen. Lisäksi määräyksessä on listattu mitä jätteitä ei saa laittaa sekajätteastiaan. Näin edistetään asianmukaisen ja turvallisen jättehuollon toteutumista.

20 § Kunnossapito ja pesu

Jätteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jätteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Jätteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jätteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jätteasetus velvoittaa pesemään sekajätteastian vähintään kerran vuodessa ja biojätteastian vähintään kaksi kertaa vuodessa.

21 § Tyhjennysvälit

Jätteasiat on tyhjennettävä riittävän usein, jotta hygieenisia haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Jätteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jätteasiat niin usein, että jätteastia voidaan aina sulkea, jätte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Tyhjennysvälien tulisi tukea tyhjentäjän työturvalli-

suutta ja tyhjennyksen teknistä suorittamista ja jätteen laadun säilymistä kierrätyskelpoisena käsittelyyn saakka. Asetuksessa määrätään myös aluekeräysastioiden täyttymisen seurannan suorittamisesta siten, että astioiden täyttymisestä ei aiheudu katkoksia jätteen vastaanottoon.

Tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jäteastioiden tyhjennysväliä määrittäessä jäteastian täyttöaste ei ole ainoa arvioitava seikka, vaan myös kerättävän jättejakeen kierrätettävyyden säilyminen, kuljetusten logistiikka ja hygienian turvaaminen on huomioitu harkinnassa.

Biojätteen jäteastia on hajuhaittojen vuoksi tyhjennettävä viikoittain kesäkaudella. Syväkeräyssäiliöihin kerättävän biojätteen osalta tyhjennysväli voi olla kaksi viikkoa. Pienille kiinteistöille suositellaan biojätteen yhteisastian perustamista muiden lähellä sijaitsevien kiinteistöjen kanssa tai yhteisen kompostorin hankkimista. Enintään neljän asunnon käytössä oleva biojäteastia voidaan tyhjentää kahden viikon välein ympärivuotisesti, mikäli siitä ei synny hajuhaittoja. Tuulettuva biojäteastia voidaan tyhjentää neljän viikon välein, koska tuulettuvan biojäteastian käyttö aiheuttaa vähemmän hajuhaittaa. Yhteistä tuulettuvaa biojäteastiaa saavat käyttää enintään kaksia asuntoa.

Sekajätteen, josta ei ole erotettu biojätettä, jäteastian pisin tyhjennysväli voi olla kaksi viikkoa. Mikäli biojäte kerätään erikseen tai kompostoidaan lämpöeristetyssä suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, johon haittaeläinten pääsy on estetty ja siitä on tehty 14 §:n mukainen ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle, sekajäteastian tyhjennysväli voi olla neljä viikkoa. Kun jätehuoltomääräysten muut kriteerit lisäksi täyttyvät, sekajäteastian tyhjennysväliä on mahdollista hakea pidennettyä kuuteen tai kahdeksaan viikkoon.

Vaikka erityisesti muovin lajittelu on vähentänyt sekajätteen määrää, sekajäteastian pisin mahdollinen tyhjennysväli on ympäristö- ja terveyssyistä kahdeksan viikkoa. Sekajätteessä on haisevaa ja epähygieenistä jätettä. Hajuhaitta ei kohdistu vain naapureille vaan myös jäteastian tyhjentäjälle.

Tyhjennysväli ei ole riippuvainen siitä sijaitseeko kiinteistö taajamassa vai haja-asutusalueella, vaan kaikkia kiinteistöjä kohdellaan tasapuolisesti ja tyhjennysväli on kaikilla lähtökohtaisesti sama. Kaikilla on myös samat edellytykset saada tyhjennysväliä pidennettyä. Pidennyksen ehdot on määritelty pykälässä.

Ympäristö- ja taloussyistä sekajäteastian tyhjennys viikon välein on sallittu pientaloissa vain, mikäli se on ympäristö- tai terveyssyistä välttämätöntä. Poikkeuksellisen suuri tyhjennystarve pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan muilla keinoilla, esimerkiksi vaihtamalla suurempaan sekajäteastiaan.

Asumisessa ja muussa kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen lietesäiliöiden tyhjennysväleistä määrätään pykälässä 33 §.

22 § Vakituisen asunnon jätehuoltopalvelun keskeytys

Määräyksellä mahdollistetaan jätehuoltopalvelun keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjillään ja käyttämättömänä.

Enintään kuuden kuukauden keskeytyksestä sovitaan jäteyhtiön kanssa. Pidempiaikaiset keskeytykset edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Niiden edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön.

Keskeytys kestää enintään kolme vuotta, jonka jälkeen on mahdollista hakea uutta keskeytystä. Kolmen vuoden enimmäispituus keskeytykselle on määrätty, jotta jätehuoltoviranomainen voi varmistua siitä, että keskeytyksen myöntämisen perusteena olleet olosuhteet eivät ole muuttuneet.

Jätehuoltopalvelun keskeyttämistä ei saa käyttää siten, että sillä pidennetään näiden jätehuoltomääräysten 21 §:n mukaista jäteastian tyhjennysväliä kiinteistön ollessa käytössä.

Vapaa-ajan asuntojen jätehuoltopalvelun keskeytystä ei sallita, koska oikeuskäytännössä on katsottu, että jos kiinteistöllä sijaitsee asumiskelpoinen vapaa-ajanasunto, on kiinteistön jonkinasteinen käyttö ja jätteen syntyminen todennäköistä. Jollei omistaja ole itse käyttänyt asuntoa, hänen perheensä tai sukulaisensa ovat saattaneet sitä käyttää. Kunnan jätehuoltopalvelut (sekäjätepestepalvelu) ovat näissäkin tapauksissa vapaa-ajan asunnon käytettävissä.

23 § Käyttökelvottoman asunnon jätehuoltopalvelun keskeytys

Käyttökelvottoman asunnon jätehuoltopalvelu voidaan keskeyttää, mikäli kiinteistön haltija toimittaa jätehuoltoviranomaiselle kunnan ympäristöterveydenhuoltoviranomaisen lausunnon rakennuksen käyttökelvottomuudesta tai todistuksen siitä, että rakennusvalvontaviranomainen on määrännyt rakennuksen purettavaksi. Keskeytys kestää enintään kolme vuotta, jotta voidaan varmistua siitä, että rakennusta ei ole korjattu asuinkelvolliseksi ja ettei siellä asuta. Keskeytyksen jatkaminen vaatii uuden viranomaislausunnon tai -todistuksen.

Kuntalaisten oikeudenmukaisen kohtelun varmistamiseksi on hyvin tärkeää, että käyttökelvottoman asunnon keskeytykseen vaaditaan viranomaislausunto rakennuksen käyttökelvottomuudesta tai todistus siitä, että rakennus on määrätty purettavaksi. Jätehuoltoviranomainen ei ole oikea taho ottamaan kantaa käyttökelvottomuuteen. Maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:n mukaan rakennus tulee määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen, jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle. Tämä on rakennusvalvonta- tai ympäristöterveydenhuoltoviranomaisen velvollisuus.

24 § Jätteen keräyspaikka ja jäteastian sijoittaminen

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Koska jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen, on sijoittamiseen kiinnitettävä huomiota. Esimerkiksi jäteastioiden liikuttaminen sekä kuormaaminen pitää pystyä tekemään turvallisesti, kuten myös liikkuminen alueella.

25 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Määräyksessä määrätään jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitsemisen säännöistä. Määräys on tarpeen, jotta jätteenkuljettaja pääsee kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten.

26 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat

Roskaantumisen ehkäisemiseksi ja jätteen laadun säilymiseksi on määrättävä, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Lisäksi määrätään, että jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä miehittämättömillä keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista.

Alueellisen keräyspaikan ylläpito määrätään sen järjestäjälle. Ensisijaisesti ylläpitovelvollisuudesta pitäisi sopia erikseen keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyvissä sopimuksissa.

27 § Jäteasemat ja jätekeskukset

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, toimitetaan oma-toimisesti jäteyhtiön osoittamiin vastaanottoaikoihin. Tämän pykälän tarkoituksena on kertoa kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottoaikoista, joihin jätteet voi toimittaa, ja niiden säännöistä.

28 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevä pykälä koskee pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Kuormaajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutettavuuteen ja niiden kautta estetään melun syntymistä, joka voi olla terveyshaitta.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista. Roskaantumisen ehkäisemiseksi jätteenkuljettajaa veloitetaan huolehtimaan siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön.

Sallimalla tilapäinen jätteiden kokoaminen, mahdollistetaan, että jäteyhtiö tai muu taho voi järjestää erilaisia tapahtumia, joissa kerätään jätettä.

29 § Kuljettaminen

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että se ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Jätteenkuljettaja on vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta.

Erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kun se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle ja tuottajavastuunalaisten jätteiden osalta asiasta on sovittu tuottajien kanssa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi keräyslasia ja keräysmetallia kuljetettaessa. Saman kuljetuskaluston käyttö vuoroperään eri jätejakeiden kuljetuksissa ei myöskään saa heikentää kerätyn jätejakeen kierrätys- ja hyödyntämiskelpoisuutta. Erilliskerätty jättemateriaali ei siis saa esimerkiksi likaantua kuljetuskalustosta niin, että kierrätettävyyttä heikentyy.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta tietyille jätelajeille. Jätteen haltijan on ennen jätteen siirron aloitusta laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, POP-jätteestä, saostus- ja umpisäiliölietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan asianmukaiselle vastaanottajalle. Tässä määräyksessä tuodaan esille ky-

seinen laatimisvelvoite ja velvoitetaan luovuttaja, kuljettaja ja vastaanottaja olemaan selvillä siitä. Jätelaissa ja -asetuksessa on tarkat määräykset ja sisältövaatimukset siirtoasiakirjaan liittyen, joten niitä ei tarvitse tuoda esille varsinaisissa jätehuoltomääräyksissä.

30 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Määräyksessä määrätään jätelain 41 §:n nojalla, että kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, ekotai sekajätepisteisiin soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa jäteasemalle tai jätekeskukseen jätteen haltijan toimesta. Määräyksellä halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujätteiden kuljettaminen omatoimisesti jäteasemalle tai jätekeskukseen.

Jäteyhtiö voi tarjota noutopalvelua suurikokoisille jätteille. Palvelu on vapaaehtoinen ja siitä peritään taksan mukainen maksu. Myös yritykset, jotka ovat rekisteröityneet jätehuoltorekisteriin, voivat tarjota tällaista palvelua kiinteistöille.

Työturvallisuussyistä jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu jätehuoltomääräyksistä poiketen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä.

31 § Liittyminen kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetukseen

Uudenmaan jätehuoltoviranomaisen alueella siirrytään kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetukseen alueittain 1.10.2024-1.9.2026 välisenä aikana. Kun alueella alkaa kunnan järjestämä lietteenkuljetus, kaikkien alueen kiinteistöjen tulee liittyä kunnan järjestämään kuljetukseen, jos kiinteistöllä syntyy kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa saostus- ja umpisäiliölietettä. Pykälässä määrätään, miten kiinteistön haltija liittää kiinteistönsä kunnan järjestämään lietteen kuljetukseen.

Koska jäteyhtiöllä ei ole kattavaa tietoa kiinteistöistä, joilla syntyy kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa saostus- ja umpisäiliölietettä, tulee kiinteistön haltijan ilmoittaa tiedot jätevesijärjestelmästä ja tilata lietteen tyhjennyspalvelu jäteyhtiöltä.

Jätelain 41 § määrää, että saostus- ja umpisäiliöliete on luovutettava kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen kuljetukseen. Jätelain 41 a §:n mukaisesti saostus- ja umpisäiliölietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely ja lietteiden luovuttaminen naapurikiinteistölle käsiteltäväksi on sallittua, jos käsittely sallitaan jätehuoltomääräyksissä. Lietteiden omatoiminen käsittely on sallittua, kun toiminta noudattaa jätehuoltomääräysten 14 §:ä ja 36 §:ä.

Pienpuhdistamon lietesäiliön tyhjentäminen ylläpitosopimuskumppanin toimesta sallitaan, kun tyhjennys sisältyy laitteiston huolto- tai ylläpitosopimukseen ja tyhjennys suoritetaan osana puhdistamon muuta huoltoa. Tämä sallitaan, jotta huoltotoimet voidaan tehdä kokonaisuutena sujuvasti ja laitteet huoltaa huolto-ohjeiden mukaisesti. Sopimuksista tulee ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle, jotta voidaan varmistua lietteiden asianmukaisesta tyhjentämisestä.

Tyhjillään olevilla vakituisilla asunnoilla ei tarvitse olla lietteen tyhjennyspalvelua, jos niihin ei Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmässä ole merkitty asukkaita.

Rakennuksilla, joissa syntyy vain vähäisiä määriä harmaata jätevettä, ei myöskään tarvitse olla lietteen tyhjennyspalvelua, koska vähäiset määrät jätevettä voidaan ympäristönsuojelulain 155 §:n mukaisesti johtaa puhdistamattomana maaperään.

32 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Saostus- ja umpisäiliöiden ehjänä pysymiseksi, työturvallisuuden turvaamiseksi ja tyhjennysten mahdollistamiseksi annetaan määräyksiä koskien lietesäiliöiden kunnossapitoa ja saavutettavuutta. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Ympäristönsuojelulain 156 §:n mukaan kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että talousjätevesien käsittelyä varten kiinteistöllä on kohteeseen soveltuva jätevesien käsittelyjärjestelmä.

Määräys kohdistuu kiinteistön omistajaan ja haltijaan. Tyhjennysedellytyksistä kiinteistöllä vastaa viimekädessä kiinteistön omistaja, sillä edellytysten täyttäminen voi vaatia isohkoja muutostöitä kiinteistöllä. Tyhjennystä koskevien mahdollisten ohjeiden antamisesta vastaa parhaiten kiinteistöllä asuva tai sitä käyttävä henkilö. Lietesäiliön tyhjentäjää koskee määräys lietesäiliön kannen huolellisesta sulkemisesta tyhjentämisen jälkeen.

33 § Saostus- ja umpisäiliölietteen tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät on huollettava ja liete on tyhjennettävä säännöllisesti, jotta jätevesijärjestelmä pysyy toimintakuntoisena ja säilyttää puhdistustehonsa. Koska pisimmästä mahdollisesta saostus- ja umpisäiliöiden tyhjennysväleistä ei ole määrätty voimassa olevassa lainsäädännössä, on niiden tyhjennysvälien määrittely jätehuoltomääräyksissä olennaista jätevesijärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi.

Saostussäiliöt, pienpuhdistamot ja muut vastaavat lietetilat tulee tyhjentää kerran vuodessa, jotta asianmukainen jätehuolto toteutuisi ja jätevesijärjestelmien käyttökelpoisuus säilyisi. Saostussäiliöt, joihin johdetaan vain harmaita jätevesiä, tulee tyhjentää vähintään kahden vuoden välein. Harmaat jätevedet ovat nestemäisempiä ja niiden kuormitusluku on pienempi kuin mustilla jätevesillä, joten harvempi tyhjennysväli on riittävä.

Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä.

Umpisäiliöiden pisin mahdollinen tyhjennysväli on kaksi vuotta, jotta asianmukainen jätehuolto toteutuisi ja säiliön käyttökelpoisuus säilyisi.

Saostus- ja umpisäiliöiden on oltava kunnoltaan sellaisia, että ne soveltuvat tarkoitukseensa eikä niihin johdettu jätevesi tai liete aiheuta riskiä ympäristölle, terveydelle tai viihtyvyydelle. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä. Säiliöiden kunto on tarkistettava säännöllisesti. Saostus- ja umpisäiliöiden kunto pystytään tarkistamaan kunnolla vain silloin, kun säiliö on lietteestä tyhjä. Tarkistus voi olla esimerkiksi silmämääräinen havainnointi.

Määräykset tyhjennysväleistä ja säiliöiden kunnan tarkastuksesta on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jotta voidaan varmistua jätevesilietteiden asianmukaisesta käsittelystä ja tyhjennysvälien noudattamisesta, jäteyhtiö voi mennä tyhjentämään lietesäiliön, jos kiinteistön omistaja ei ole itse tilannut sille tyhjennystä jätehuoltomääräysten tyhjennysvälien mukaisesti.

Lietteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan eikä sekajätepisteen jäteastiaan, koska kyseiset jätteen keräysvälineet eivät sovellu jätevesilietteen keräämiseen eikä lietettä kuljeteta näistä keräysvälineistä jätevedenpuhdistamolle.

Säiliön tyhjentäjän tulee ilmoittaa havaitsemistaan poikkeamista jätevesijärjestelmässä kiinteistön omistajalle, jotta havaitut epäkohdat voidaan korjata. Säiliön tyhjentäjän tulee ilmoittaa havaitsemistaan laajemmista poikkeamisista jätevesijärjestelmässä jätehuoltoviranomaiselle, jotta asia voidaan tarvittaessa viedä valvovan viranomaisen käsittelyyn ja voidaan estää mahdolliset jätevesilietteen aiheuttamat haitat.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta.

Kiinteistön haltijan on pidettävä kirjaa lietteenpoistoista, jotta voidaan varmistua säännöllisistä huolto- ja tarkkailutoimenpiteistä sekä huoltovälistä.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Pykälässä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Määräyksillä on lisäksi tarkoitus varmistaa lietteen päätyminen alueella osoitettuun vastaanottoon tai käsittelyyn siten, ettei siitä aiheudu ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa. Tämä velvoite koskee jätevesilietteen kuljettajaa. Määräyksessä estetään jätevesilietteiden kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole jäteyhtiön osoittama käsittelypaikka.

34 § Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljettaminen

Tämä pykälä koskee alueita, joissa on siirrytty kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetukseen. Pykälä koskee pääosin lietteen tyhjentäjiä ja lietteenkuljettajia. Saostus- ja umpisäiliölietettä saa kuljettaa vain sellainen toimija, joka on jätelain 95 §:n mukaisesti hyväksytty jätehuoltorekisteriin.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjentäminen suoritetaan sovittuna ajankohtana, jotta kiinteistön haltija osaa varautua tyhjennykseen. Lietteiden tyhjentäminen tulee ajoittaa siten, että siitä ei aiheudu kohtuutonta melu- tai muuta häiriötä. Päivystystyhjennys voidaan suorittaa annettujen ajankohtien ulkopuolella, jotta jätevesijärjestelmistä ja lietteistä ei pääse aiheutumaan vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle.

35 § Vakituisen asunnon saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksen keskeytys

Koska lietesäiliöt voidaan harvimmillaan tyhjentää kerran kahdessa vuodessa, keskeytys käytännössä tarkoittaa sitä, että kiinteistön tulisi olla käyttämättä tätä pidempiä aikoja. Siten on perustel-

tua edellyttää aina poikkeamista, kun halutaan keskeyttää lietteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, koska edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön.

36 § Saostus- ja umpisäiliölietteen omatoiminen käsittely

Käsittelyn vaatimuksista säädetään jäteasetuksessa. Asetuksen 12 §:n mukaan omatoimisesti käsiteltävä saostus- ja umpisäiliöliete sekä niihin rinnastettava muu ulosteperäinen jäte on käsiteltävä hygieeniseltä laadultaan haitattomaksi kalkkistabiloimalla, kompostoimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä. Käsittelyssä syntyvä lopputuote on hyödynnettävä terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta.

Omatoiminen asumisessa syntyvien lietteiden käsittely ja peltokäyttö sallitaan, jos kiinteistöllä on käytössään, joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna, lietteen käsittelyyn soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Edellytyksenä on, että kalkkistabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa, eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseessä on aktiiviviljelijä. Ilmoitusmenettelyllä pyritään varmistumaan siitä, että käsittelystä ja jätevesilietteen levittämisestä ei aiheudu ympäristö- tai muuta haittaa, ja jotta valvonta onnistuu.

Samoin edellytyksin myös muutaman lähikiinteistön (2–4) jätevesilietteiden käsitteleminen omatoimisesti yhdellä kiinteistöllä on mahdollista.

Jätevesiliete tulee aina käsitellä ennen peltokäyttöä. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi ja termofiilinen stabilointi. Jätevesilietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat lannoitelaki, valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta ja maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista. Kun jätevesilietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Ruokaviraston lupaa.

Kalkkistabiloidun lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen sellaisenaan peltoon on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Muissa tapauksissa kuin maatalouteen liittyvissä hyödyntämisissä asumisessa syntyvien lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista hallitusti silloin, kun syntyvän lietteen määrä on vähäinen tai se on kiinteässä muodossa. Käytännössä tätä kohtaa voidaan soveltaa lähinnä loma-asuntoihin, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä tai asuntoihin, joiden jätevesienkäsittelyjärjestelmässä liete kerääntyy pussiin tai suodattimeen, joka on laitevalmistajan mukaan tarkoitus kompostoida kiinteistöllä. Varsinaista kompostointimenettelyä koskevat määräykset on sijoitettu pykälään 14 §, johon tässä pykälässä viitataan. Kompostointi ainoastaan mahdollistetaan tässä pykälässä.

Saostussäiliöiden lietteet on mahdollista käsitellä kiinteistöllä kompostoimalla, mikäli kiinteistöllä ei ole painevettä vaan ns. kantovesi tai jos muodostuvan lietteen määrä on vähäinen ja se on kiinteässä muodossa. Umpisäiliöiden jätevesille kompostointikäsittely ei sovi eikä umpisäiliöön kerättyä jätevettä ole muutenkaan tarkoituksenmukaista tyhjentää kiinteistölle. Pykälässä on annettu vähäisen jätevesimäärän käsitteelle litrarajat, jotta tulkinta on selkeämpää.

Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Jätehuollon järjestämisen seurannan kannalta on tärkeää, että tieto omatoimisesta käsittelystä tulee jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on tarpeen määrätä jätehuoltomääräyksissä, jos tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat ns. Facebook-tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon Facebookissa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Jos määräystä ei sisällytetä jätehuoltomääräyksiin, vastaa siivoamisesta ensisijaisesti roskaaja, toissijaisesti alueen haltija ja lopulta kunta.

Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajitteluvetoitteiden antaminen perustuu jätelain 13 §:ään ja 15 §:ään, joten ne voidaan antaa myös sellaiselle yleisötilaisuuden järjestäjälle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa järjestämällä yleisötilaisuuden. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet määrätään jättesäätöasetuksen 21 §:n kilorajojen viikoittaisten jättemäärien perusteella.

Suurista tapahtumista veloitetaan ilmoittamaan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi vaatia suurten yleisötilaisuuksien järjestäjältä jätehuoltosuunnitelman esittämistä.

38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Tässä pykälässä annetaan ainoastaan jätelain määräyksiä täsmen- täviä määräyksiä.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa korostetaan kieltämällä jätehuoltomääräyksissä jätteiden sijoittaminen jätteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla sekä risujen ja puutarhajätteiden vienti yleisille alueille. Koska yleisillä alueilla olevat jätteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpito- vastuulla, määräys koskee kaikkien toimijoiden (esimerkiksi tienpitäjän) ylläpitämiä jätteastioita.

39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoimin- nan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käy- tännön järjestelystä. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpi- tovelvollisuudesta, on järkevää tuoda asia esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja. Määräys säilytysajasta tukee jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi jäteasemalle. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoipaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen jäteyhtiön kanssa.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudessa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Jäteyhtiö voi ohjata maa- ja metsätaloudessa syntyvät suuret määrät vaarallista jätettä toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei ole mahdollista jäteyhtiön järjestelmässä.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotitalokiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Vaarallisten jätteiden keräyspaikan järjestämiseen liittyvät määräykset koskevat sekä asuin- että muita kiinteistöjä (ei omakotitalokiinteistöjä).

41 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

42 § Terveystalouden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Muulla lainsäädännössä annetaan tarkat määräykset terveydenhuollon vaarallisten jätteiden ja erityisjätteen jätehuollosta, jonka takia tarkempia määräyksiä ei anneta jätehuoltomääräyksissä.

43 § Tiedottamisvelvoite

Jäteyhtiöllä on aina oltava ajantasaiset yhteystiedot kiinteistön haltijalle muun muassa laskutuksen takia.

Jotta varmistutaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

44 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä, että poikkeuksen myöntävä viranomainen on jätehuoltoviranomainen. Jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty edellytyksiä jätehuoltomääräyksistä poikkeamiselle erinäisissä tilanteissa.